

دانشگاه علوم پزشکی قزوین
دانشکده بهداشت و پیراپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

تعیین وضعیت مراقبت های جراحی در بیمارستان های عمومی

کشور ایران بر اساس برنامه سازمان جهانی بهداشت

(W.H.O)

استاد راهنما

دکتر رفعت محبی فر

استاد مشاور

دکتر نسترن کشاورز محمدی

استاد مشاور متدولوژی

دکتر نوید محمدی

پژوهشگر

لطف اله موصلی

۱۳۸۸

چکیده

زمینه: از فعالیت‌های اصلی بیمارستان‌های عمومی، ارائه خدمات جراحی می‌باشد بطوریکه بیماران جراحی، درصد زیادی از پذیرش‌ها را به خود اختصاص می‌دهند. در این میان، حدود ۱۱ درصد بار جهانی بیماری‌ها قابل درمان با جراحی است که تعداد جراحی‌های انجام شده در کشورهای ثروتمند بسیار بیشتر از کشورهای فقیر است. همچنین هزینه- اثربخشی مراقبت‌های جراحی ضروری در کشورهای با درآمد کم و متوسط وضعیت مناسبی ندارد. بر این اساس، سازمان جهانی بهداشت طرحی را جهت تعیین وضعیت مراقبت‌های جراحی در بیمارستان‌های عمومی کشورهای مختلف انجام داده که این پژوهش نیز در این راستا و با هدف تعیین وضعیت مراقبت‌های جراحی در بیمارستان‌های عمومی ایران انجام گرفته است.

هدف: تعیین وضعیت مراقبت‌های جراحی در بیمارستان‌های عمومی ایران براساس برنامه سازمان جهانی بهداشت.

روش کار: این پژوهش از نوع توصیفی کاربردی در مقطع زمانی ۱۳۸۷ بوده و جامعه مورد مطالعه آن شامل ۵۳ بیمارستان عمومی کشور می‌باشد که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات ۱۳ بیمارستان، اطلاعات ۴۰ بیمارستان عمومی با استفاده از پرسشنامه استاندارد سازمان جهانی بهداشت با ۱۳۰ سؤال جمع‌آوری و تفسیر شد.

یافته‌ها: از ۴۰ بیمارستان عمومی مورد مطالعه، استان‌های خوزستان و آذربایجان غربی به ترتیب با ۱۷/۵ درصد و ۱۵ درصد دارای بیشترین بیمارستان‌های عمومی بودند و حدود ۹۲/۵ درصد بیمارستان‌های عمومی وابسته به وزارت بهداشت بودند. در ارتباط با زیرساخت‌های خدمات جراحی، ۱۰۰ درصد بیمارستان‌ها دارای بخش اتفاقات و فقط ۵۰ درصد آنها دارای اکسیژن سانتراال بودند.

در زمینه نیروی انسانی دخیل در ارائه خدمات جراحی، به طور میانگین ۲/۱۲ جراح، ۰/۹۷ درصد متخصص بیهوشی، ۰/۶۸ درصد متخصص زنان و زایمان به صورت تمام وقت در بیمارستان‌های عمومی مورد مطالعه وجود دارد. همچنین به طور میانگین ۶۱ نفر پیراپزشک و پرستار در ارائه خدمات جراحی فعالیت می‌کنند. در این بیمارستان‌ها به طور میانگین ۰/۱۲ پزشکان عمومی و ۰/۱ پرستاران و پیراپزشکان دارای مجوز عمل جراحی می‌باشند.

بیشترین خدمات ارائه شده در بیمارستان‌های عمومی مورد مطالعه شامل بخیه زدن، پاک کردن زخم، بی‌حسی موضعی، بی‌حسی نخاعی، بیهوشی عمومی و ختنه به میزان ۱۰۰ درصد می‌باشد. در این بیمارستان‌ها، بیشترین موارد ارجاع به ترتیب مربوط به خدمات درمان سوختگی‌های حاد ۶۲/۵ درصد، ترمیم شکاف لب و جراحی نوزادان ۶۰ درصد، ترمیم

پاچمبری ۵۷/۵ درصد، پیوند بافت و ترمیم تنگی پیشابراه ۵۵ درصد می باشد که بیشترین نقش در ارجاع بیماران به ترتیب فقدان تخصص، تجهیزات مورد نیاز و دارو و مواد مصرفی ذکر شده است.

میانگین تجهیزات مورد نیاز برای ارائه خدمات احیاء در بیمارستان های عمومی مورد مطالعه، ۴۲/۲ می باشد. این میزان برای اقلام مصرفی ۹۷/۴۳ و برای تجهیزات مکمل خدمات جراحی، ۱۲/۸ می باشد.

نتیجه گیری: بیمارستان های عمومی ایران توانایی ارائه خدمات جراحی عمومی را داشته و پتانسیل لازم برای ارائه خدمات جراحی پیشرفته تر را نیز دارا هستند. بنابراین بر مبنای این مطالعه و در راستای فعالیت های سازمان جهانی بهداشت جهت مدیریت یکپارچه برای ارتقای کیفیت خدمات اورژانس و مراقبت های جراحی ضروری می توان اطلاعات مدون و ساختار یافته ای در ارتباط با وضعیت خدمات جراحی در ایران فراهم آورد و به تکمیل اطلاعات مربوط به ایران در اطلس جهانی مراقبت های جراحی اقدام نمود و با همکاری سازمان جهانی بهداشت گامی جهت ارائه راهکارهای مطلوب به دست اندرکاران نظام سلامت کشور جهت ارتقای خدمات جراحی برداشته شود.

کلیدواژه ها: مراقبت های جراحی، بیمارستان های عمومی، سازمان جهانی بهداشت، طرح مدیریت یکپارچه

خدمات جراحی